

'Gun spelers hun

Assistent-bondscoach Remy Reynierse
over het olympisch voetbalelftal

© KNVB.NL

Een nieuwe lichterling toptrainers rondde dit voorjaar de leergang MasterCoach in Sports af. Onder hen Remy Reynierse, die onder meer als assistent-bondscoach werkzaam is voor de KNVB en in augustus met Foppe de Haan in China leiding zal geven aan het olympisch elftal.

eigenheid'

'Het mooiste van coachen is om een groep spelers zó complementair aan elkaar te laten zijn, dat ze als team tot een optimale prestatie komen. In mijn visie bereik je dat vooral door iedereen zoveel mogelijk zichzelf te laten zijn en de spelers hun eigenheid te gunnen.'

Met die twee ogenschijnlijk simpele zinnestelsels maakt Remy Reynierse duidelijk hoe hij in het trainersvak staat. De oud-speler van VVV baseert die houding onder meer op zijn eigen ervaring. 'Ik heb vanaf 1984 zes jaar in Venlo gespeeld. We begonnen aan de onderkant van de eerste divisie en zijn – grotendeels met hetzelfde team – gepromoveerd en vervolgens tweemaal als vijfde geëindigd in de eredivisie. Dat zijn toch heel aardige prestaties. Ik heb in die jaren zelf kunnen meemaken hoe belangrijk het is dat spelers complementair zijn aan elkaar, in karakter en in voetbalkwaliteiten. Wij hadden in de begeleiding ook mensen die in staat waren de juiste sfeer te scheppen en ruimte te maken voor die eigenheid. Dat heb ik meegenomen in mijn werk als coach.' Reynierse bleef werkzaam in het voetbal. 'Tijdens mijn actieve periode als speler heb ik de sportacademie in Tilburg gedaan. Daarna ben ik hoofd opleidingen geworden bij VVV; vanaf 1998 werkte ik in diezelfde functie drie jaar bij PSV. Ik heb met alle leeftijdsgroepen gewerkt, van de E-jeugd tot het eerste elftal.' Bij de KNVB, waar hij in 2001 in dienst kwam, verdeelt hij zijn werktijd over drie gebieden. 'Sinds de invoering van het Masterplan Jeugdvoetbal ben ik coördinator van het certificeringssysteem voor de bondsopleidingen. Het voetbal liep daarin vooruit op ontwikkelingen die nu ook bij andere sportbonden worden doorgevoerd. Daarnaast geef ik cursussen aan de trainers van de jeugdopleidingen van de clubs in het betaald voetbal. En een derde van mijn tijd werk ik als assistent van Foppe de Haan bij Jong Oranje en dus ook bij het olympisch elftal.'

Rare trekjes

Intrinsieke motivatie is een sleutelwoord voor Reynierse. Spelers moeten van binnenuit graag mee willen werken aan het succes van het team. Dat bereik je vooral door hen aan te spreken op hun individuele waarde en die in te passen binnen het team. 'Spelers moeten zich prettig voelen in een team, en dat bereik je alleen als er ruimte is. Ieder mens heeft rare trekjes, we zijn niet allemaal hetzelfde.'

'SPELERS MOETEN ZICH PRETTIG VOELEN IN EEN TEAM, EN DAT BEREIK JE ALLEEN ALS ER RUIMTE IS'

Geldt dat ook voor Reynierse zelf?

'Ik had als speler heel veel van die trekjes, ja. Voor mij bestond de ideale wedstrijdvoorbereiding eruit dat ik tot een halfuur voor de wedstrijd kon zitten kaarten met een paar medespelers. Dan snel even omkleden en aan de warming-up

beginnen. Maar je had ook jongens die zich liever afzonderden in de kleedkamer en nauwelijks aanspreekbaar waren omdat ze zich wilden concentreren. Dan moet je niet gaan zoeken naar een middenweg. Bij ons kon iedereen zijn eigen gang gaan en dat werkte uitstekend.'

Nu hij regelmatig met Jong Oranje op trainingskamp is, ziet hij soortgelijke voorbeelden. 'Je ziet nog vaak dat de begeleiding iedereen over één kam wil scheren. Dan moet het hele team bijvoorbeeld op hetzelfde tijdstip ontbijten. Sommige jongens zitten het liefst 's ochtends om acht uur aan het ontbijt; anderen gaan pas heel laat slapen, staan laat op en houden 's middag een siësta. Waarom zou je dat in één schema passen? Bij clubs zijn de spelers een seizoen lang bij elkaar, en is dit makkelijker op te lossen dan bij een nationaal team waar de spelers maar enkele dagen bij elkaar zijn.'

'Nog een voorbeeld: we plannen een elftalbespreking op een bepaald tijdstip, maar sommige jongens willen nog graag even naar een soap kijken. Nou, dan beginnen we toch een half uurtje later.'

'ALS JE SPELERS VEEL GEEFT, KRIJG JE OOK VEEL TERUG'

'Natuurlijk zijn er afspraken nodig. Als de training om elf uur begint, dient iedereen aanwezig te zijn. Voor de rest: gun mensen hun persoonlijke levensstijl. Dat wordt heel vaak vertaald als luiheid. Maar zelf werd ik er als speler ook altijd kriegelig van als alles altijd moest worden vastgelegd. Mijn ervaring is: als je spelers veel geeft, krijg je ook veel terug.'

Maskeren

Reynierse grijpt graag terug op de theorie van Action Type van Peter Murphy, prestatiecoach en één van de grondleggers van de MasterCoach-leergang. 'In feite keek ik altijd al op die manier naar de samenstelling van een team. Maar door de achterliggende theorie ben ik me er meer bewust van geworden. Het gaat erom dat je de beste kwaliteiten van spelers moet inzetten voor een team. Bij Jong Oranje en het olympisch elftal kunnen we kiezen uit zo'n vijftig of zestig spelers die allemaal over de vereiste voetbalkwaliteiten beschikken. Het gaat erom dat je de karakters selecteert die het straks vijf tot zes weken leuk kunnen hebben met elkaar én tot de laatste dag van het toernooi optimaal willen blijven presteren. Juist dat laatste geeft volgens mij vaak de doorslag in een finale.'

Volgens Reynierse is het niet al te moeilijk om de juiste jongens aan te wijzen. 'Foppe en ik zijn heel verschillende mensen, maar als we beiden een lijstje namen opschrijven, verschillen die nauwelijks van elkaar. De rest van de staf heeft vaak hetzelfde beeld en als jij een paar dagen mee zou lopen, zie jij het waarschijnlijk ook.'

Om iedere speler tot zijn recht te laten komen, is het zaak goed zicht te hebben op de communicatie binnen een spelersgroep en tussen spelers en begeleiders. Reynierse maakte dat tot een belangrijk thema binnen de MasterCoach-leergang: Hoe verlopen groepsprocessen? Hoe kun je een topprestatie afdwingen? Hoe krijg je van je spelers gedaan wat je nodig hebt voor het team? Hoe ga je om met conflicten? Hij ging met die vragen naar topcoaches als Martin Jol, Frank Rijkaard en Dick Advocaat; bezocht hun trainingen en wedstrijden en was aanwezig bij persconferenties.

'De buitenstaander heeft vaak het beeld dat die trainers moeten werken met een groep moeilijke karakters. Soms klopt dat en werken ze met spelers die meer op basis van hun voetbalkwaliteiten zijn aangetrokken dan op de bijdrage die ze aan het team kunnen leveren. Dat is niet eenvoudig. Als trainer van een topclub ben je bovendien een soort schatbewaarder, want die spelers vertegenwoordigen een grote marktwaarde.' 'Je ziet veel slimmigheidjes bij die trainers. Bijvoorbeeld in het gebruikmaken van de pers om bepaalde zaken binnen het team aan de orde te stellen of om een bepaalde speler extra te prikkelen. Zelfs de grootste speler is daar gevoelig voor. De druk van de media is enorm. Rijkaard geeft iedere dag een persconferentie en is een meester in het maskeren van problemen. Je ziet ook wel dat er sprake is van een rolverdeling, waarbij de ene coach de bad guy is en de andere de good guy.'

Doseren

Door de leergang en de samenwerking met Foppe de Haan heeft Reynierse een duidelijker beeld gekregen van zijn eigen kwaliteiten. 'We verschillen nogal van elkaar. Ik ben een gestructureerd persoon en werk het liefst op basis van feiten. Wat ik niet zie, dat is er niet. Foppe werkt gevoelsmatiger, heeft meer oog voor wat er binnen een groep leeft. Ik moet me meer bewust worden van informatie die op een niet-feitelijke manier op me af komt, en daar meer open voor leren staan.' Ook dit illustreert Reynierse met een voorbeeld. 'Ik bereid alles het liefst perfect voor en maak een uitgebreide analyse van de tegenstander. Foppe zou daarmee zó een halfuur kunnen vullen tijdens de wedstrijdvoorbereiding, en dan lever ik er ook nog beeld bij. Maar hij maakt soms na twee, drie minuten al een eind aan de bespreking. Gewoon, omdat hij voelt dat de jongens op dat moment behoefte hebben aan iets anders:

'FOPPE WERKT GEVOELSMATIGER, HEEFT MEER OOG VOOR WAT ER BINNEN EEN GROEP LEEFT'

plezier maken, lachen met elkaar. Nou, daar zit ik dan met al mijn informatie. Achteraf moet ik vaak constateren dat hij op dat moment de juiste keuze maakte. Ik kan het ook prima accepteren, als assistent heb je een ondersteunende rol.'

'Persoonlijk zou ik het liefst met de hele spelersgroep drie uur lang videobeelden bekijken van de tegenstander. Maar het voetbal van nu is niet te vergelijken met de periode waarin ik zelf actief was. Jonge spelers worden tegenwoordig al overladen met informatie. Ik heb geleerd om informatie te doseren en individuele verschillen te maken. De ene speler krijgt een dvd-tje

van me en gaat dat zelf bekijken. Met een ander zit ik een halfuur te kletsen, en een derde is na vijf minuten alweer vertrokken?'

'We zien de spelers iedere vijf of zes weken, maar dan steeds slechts voor enkele dagen. Voor de spelers is zo'n trainingsstage – meestal rond een oefenduel of een kwalificatiewedstrijd – een combinatie van een reünie en een korte vakantie: even weg bij hun club en alle besognes daar, lekker bijkletsen met hun vrienden. Als coaches moeten wij er vooral voor zorgen dat ze het naar hun zin hebben.

'Op trainingstechnisch vlak kunnen we niet veel bijdragen. Meestal is het één dag trainen, één dag om een wedstrijd te spelen, en dan zijn ze alweer weg. We hebben achteraf steevast nog wel tien minuten telefonisch contact met hun trainer. Dan kun je aangeven wat jou is opgevallen aan een speler. Maar wat er verder mee gebeurt, daar heb je geen invloed op?'

'Als staf gaat het er ons vooral om dat we de spelers goed leren kennen, zodat we de juiste karakters bij elkaar kunnen zoeken die straks het toernooi van het begin tot het einde optimaal kunnen en willen presteren. Willen deze jongens met en voor elkaar spelen? Daar gaat het om.'

'In april was ik in China, toen daar de loting plaatsvond. Ik zag een westers land, met perfecte trainingsaccommodaties, stadions en hotels. Ik hoor vaak van collega's uit andere sporten dat sporters bij hun eerste Olympische Spelen onder de indruk raken van alles en nog wat, en pas een tweede keer écht presteren. Voetballers krijgen die kans niet, dus ik ben blij dat we in de eerste ronde onze wedstrijden buiten Peking spelen. In de halve finale mag dan dat olympisch gevoel wel komen.' ■

Sporttakoverstijgend

Ruim vijftig coaches hebben inmiddels de leergang MasterCoach in Sports van NOC*NSF gevolgd. Bijna de helft van hen komt in augustus in Peking in actie; dat het hier gaat om een opleiding voor de top van de Nederlandse trainers lijkt hiermee voldoende aangetoond.

De leergang – waarvan de eerste editie plaatsvond in 2001 en die inmiddels zesmaal is gehouden – was de eerste sporttakoverstijgende opleiding in Nederland. De deelnemers komen uit team- en individuele sporten en intervisie (een vorm van deskundigheidsbevordering waarbij een beroep wordt gedaan op collega's om mee te denken over de persoons- en functiegebonden vraagstukken en knelpunten in iemands werksituatie) is een belangrijk onderdeel van het programma.

Daarnaast stelt elke deelnemer een zogenoemd Persoonlijk Ontwikkelings Plan op: een eigen leerroute om te werken aan vaardigheden die hij of zij verder wil ontwikkelen. Dat plan is mede gebaseerd op gesprekken met mensen in de directe werkomgeving, die hem of haar beoordelen.

Eind dit jaar vinden de intakegesprekken plaats met kandidaten voor de nieuwe leergang, die begin 2009 van start gaat. Er is plaats voor maximaal tien deelnemers; kandidaten kunnen door de bonden worden aangemeld.